

Gledališka kritika

Kozli, krškopoljski prašiči in druge naše živali

Josip Jurčič: Kozlovska sodba v Višnji Gori, predstava za otroke, Slovensko ljudsko gledališče Celje, ogled reprize 31. marca

Petra Vidali

Ker te "lepe povesti iz stare zgodovine" večina od osnovne šole najbrž ni pretirano obnavljala, ne bo odveč kratek kurz. "Lukež Drnulja neko popoldne v gozdu na skrivaj nabira listje za svojega kozla Lisca, medtem pa otroci in psi nagajajo njegovemu kozlu, da prestrašen pobegne in se skrije za ograjo na vrtu Andraža Slamorezca. Njegov domnevni vdor na čudovit zelenjavni vrt sproži prepir med Drnuljo in Slamorezcom, ki vodi v slavno kozlovsko sodbo. Zapletena pravda sproži spor med vaščani in jih razdeli na dva tabora - za kozla in proti njemu. Na sodišču pa se razkrijejo skrivnosti meščanov, zamere in sovraštvo, ki krojijo odnose med njimi," so humoresko povzeli v SLG Celje. Samo sodbo smo si najbrž bolj zapomnili: Lisec dobi - ker Slamorežčevega zelja ni zares pojedel, ampak si ga je samo želel jesti - par udarcev z bičem, ampak samo po svoji senci, Lukež pa mora ta tepež gledati - z zavezanimi očmi.

Tokratna uprizoritev Kozlovske sodbe je precej ambiciozna, besedilo je razširjeno s songi in s poglobitvami v nekatere segmente, predvsem se precej ukvarja s kozlovim pozelem in zelja in druge slastne zelenjave (a ta ljubezenska problematika ne kaže zares znakov novodobne empatije do drugih živih bitij) pa tudi s človeškimi slastmi in strastmi, veliko je na primer govora o tem, kdo vse natika rogove Andražu Slamorezcu. Rekla bi, da vsa ta hoja v zelje ravno ne paše v predstavo za otroke (ne skrbi me za moralo, temveč za razumljivost, predvsem pa za doslednost in smiselnost koncepta), ampak vsaj na ponovitvi, ki sem ji prisostvovala, ni bilo videti, da bi se otroci dolgočasili. Mlado publiko zadovolji predvsem gibalni segment - koreografija burleske je dosledna v zasnovi in izvedbi, igralci se v slow motion tempu predano tepejo in mečejo po tleh -, starejšo pa sporočilo. Predstava dobro uzavešča in prezentira vse pomenske konotacije nesrečne živalske izbire. Ne skopari s kozlarijami, streljanjem kozlov, z rogonosci, celo s hudičem ne, predvsem pa ne z grešnim kozlom seveda. Pomene pa iztisne tudi iz vsega drugega, zeljnih glav kot največjega ponosa skupnosti na primer.

Premiera predstave Kozlovska sodba v Višnji Gori je bila v Slovenskem ljudskem gledališču Celje že jeseni. Ker so v tistih tednih vsa gledališča hitela za naprej in za nazaj, za koronsko preteklo in koronsko začenjajočo se sezono, je bilo logistično nemogoče videti vse. Kozlovska sodba me je tako dohitela šele pretekli teden. In izbrala si je najbolj pravi čas. Videla sem jo nekaj dni po tem, ko jo je publika 30. Dnevo komedije izbrala za žlahtno komedijo, in nekaj dni pred

tem, ko se bo mladim predstavila tudi na 52. Tednu slovenske drame. Predvsem pa sem jo videla nekaj dni po tem, ko so svoje "glampig" hiške na mariborskih Studencih zasedli krškopoljski prašički.

V gledališki sezoni 2021/2022 se mi je v celjskem gledališču tako že drugič "zgodil Maribor". Prvič je bilo to ob črni komediji Pravi heroji, ko sem v podjetnem pogrebnem podjetju, ki ponuja količinski popust za mrtve družine, spa programe za užaloščene svojce in najvišje državniške časti za mrtve domobrance, hočeš nočeš videla Pogrebno podjetje Maribor. Ampak Maribor in Prave heroje povezujejo konkretni indici: Pravi heroji so napisani in odigrani v kleni mariborščini in njihov avtor Rok Vilčnik pač pozna Maribor in tudi njegov morbidni marketing. Jurčič pa je sicer bil v Mariboru - prav v času premiere Kozlovske sodbe so pobarvali njegov spomenik na Maistrovem trgu -, ampak 150 let preden se je na Studencih začela igrati ta "lepa povest".

Kot se pri pravih predstavah (besedilih, filmih ...) večkrat zgodi, mi je to sovpadanje pomagalo brati resničnost in umetnost. (O tem, katera posnema katero, naj presodi prečastito višnjansko sodišče.) Višnjanski oziroma celjski grešni kozel je z ljubkimi mariborskimi pujsi postal razširjena metafora, kot se reče. Metafora za igro, pri kateri se gledalci zabavamo, ko gledamo, kako akterji bijejo svoje slabo skrite pritlehne boje na račun nič krivih živali.

V gledališki sezoni 2021/2022 se je v celjskem gledališču že drugič "zgodil Maribor"

Ustvarjalci predstave

Avtorja dramatisacije Tatjana Doma,

Luka Marcen
Avtorica besedil songov Saša Eržen
Režiser Luka Marcen
Dramaturginja **Tatjana Doma**
Scenografka Sara Slivnik
Kostumografka Ana Janc
Avtor glasbe in korepetitor Mitja
Vrhovnik Smrekar
Koreografka Aja Zupanec
Lektorja Jože Volk, Živa Čebulj
Oblikovalec svetlobe Andrej Hajdinjak
Asistentka koreografke Lara Ekar Grlj
Oblikovalec in izdelovalec kozlovskih
glav Gregor Lorenci
Igrajo
Barbara Medvešček
Urban Kuntarič
Damjan M. Trbovc
David Čeh
Tanja Potočnik
Žan Brelih Hatunič

Humoreska z estetiko barvite burleske

Foto: Jaka BABNIK